

Examen VMBO-KB

2024

tijdvak 1
woensdag 15 mei
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE KB

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 35 vragen en een schrijfopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 51 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1 Wormenhotel

- 4p 1 **Zoekend lezen**
Kruis in de uitwerkbijlage aan of de uitspraken juist of onjuist zijn.

Tekst 2 Waarom blijven sommige liedjes in je hoofd hangen?

- 1p 2 Wat is volgens de tekst de definitie van een oorworm?
A een liedje dat door veel mensen wordt beluisterd
B een liedje dat je net hebt gehoord
C een liedje dat langere tijd in je hoofd blijft zitten
D een liedje dat uit de Top 40 komt
- 1p 3 In alinea 3 staat dat de oorwurmen zich onderscheiden van gewone liedjes.
Welk antwoord betekent hetzelfde als deze zin?
A dat de oorwurmen de gewone liedjes beïnvloeden
B dat de oorwurmen de gewone liedjes veranderen
C dat de oorwurmen overeenkomen met gewone liedjes
D dat de oorwurmen verschillen van gewone liedjes
- 1p 4 In alinea 4 staat: "Muziek met een positieve lading brengt je tot een hogere gemoedstoestand en daardoor voel je je positiever."
Deze zin bevat een
A doel.
B gevolg.
C tegenstelling.
D voorwaarde.
- 1p 5 Het liedje Poker Face van Lady Gaga is vooral een voorbeeld van een oorworm, omdat
A het een hoog tempo heeft.
B het een popsong is.
C het goed te zingen is.
D het veel herhalingen bevat.
- 1p 6 In alinea 5 staat de volgende zin: "Op basis daarvan zou je kunnen zeggen dat positieve nummers iets makkelijker blijven hangen."
Waarnaar verwijst het woord 'daarvan'?
Daarvan verwijst naar het gegeven dat
A je in een vrolijke bui een grote kans op oorwurmen hebt.
B muziek je een positief gevoel geeft.
C trieste liedjes net zo goed blijven hangen als vrolijke liedjes.
D vrolijke liedjes vaak een sneller tempo hebben.

- 1p 7 De tekst maakt onderscheid tussen lange- en kortetermijnoorwurmen. In de uitwerkbijlage staan vijf kenmerken.
Kruis in de uitwerkbijlage achter elk kenmerk het juiste antwoord aan.
- 1p 8 Welke alinea's horen bij het deelonderwerp 'langetermijnoorwurmen'?
Noteer de nummers van de **vier** alinea's in de uitwerkbijlage.
- 1p 9 Jayden, Kees, Mara en Sofie hebben de tekst gelezen en ze praten erover na.
Wie heeft er gelijk?

A

Jayden

Een kortetermijnoorworm heeft te maken met tempo en een langetermijnoorworm zing je na verloop van tijd nog altijd gemakkelijk mee.

B

Kees

Het moment waarop je het liedje hoort, bepaalt of je het liedje onthoudt en dan wordt het vanzelf een oorworm. Iedereen weet bijvoorbeeld toch welk liedje hij hoorde toen hij verliefd werd?

C

Mara

Een langer liedje wordt vaak een langetermijnoorworm en blijft daardoor langer in je hoofd hangen dan een kort liedje. Dat wordt vaak een kortetermijnoorworm.

D

Sofie

Opvallende liedjes hebben een grotere kans om een oorworm te worden. Dat zijn immers bijzondere liedjes en die blijven je lang bij.

- 1p 10 Bij welke rubriek past dit artikel het best?
- A cultuur
  - B economie
  - C media
  - D wetenschap

Lees eerst de volgende tekst voordat je de vragen 11 en 12 beantwoordt.

Eftelingmuziek jaagt hangjongeren op Amsterdam Centraal weg

De hele nacht Carnaval Festival, daar zit niemand op te wachten. Dat weten ze ook op het Centraal Station in Amsterdam. Ze zetten daar namelijk Eftelingmuziek in om hangjongeren en toeristen weg te jagen. Het afspelen van de Eftelingnummers is een initiatief van winkeliers die zijn gevestigd in de IJ-passage op het station, een overdekt winkelcentrum dat gevestigd is in het Amsterdam Centraal Station. “Na sluitingstijd ervaren zij veel overlast van mensen die bijvoorbeeld willen overnachten in de passage”, vertelt een woordvoerder van NS. “De winkeliers vonden dit een vriendelijke en creatieve oplossing om te laten merken dat dat niet de bedoeling is van de passage.”

Sinds april dit jaar worden de twee nummers, de Indische Waterlelies en Carnaval Festival, gedraaid als er overlast wordt ondervonden en tot nu toe zijn de winkeliers en de NS erg tevreden met het effect.

De Efteling zelf ziet het als een verhuld compliment dat de muziek wordt gebruikt voor dit doeleinde. “De muziek is bedoeld om in je hoofd te blijven hangen, en dat lukt. Zo blijkt. Het is echt een ‘oorworm’.”

Dat Eftelingmuziek mensen op de zenuwen kan werken, bleek al eens in Schiedam. Een school zette daar met succes de muziek in om hangjongeren weg te jagen. Op het station van Den Haag wordt klassieke muziek ingezet om te voorkomen dat mensen de nacht doorbrengen op het station.

- 1p 11 Wat is het verband tussen de hoofdtekst en de tekst over Eftelingmuziek? De hoofdtekst informeert over oorwurmen en de tekst over Eftelingmuziek geeft
- A een conclusie bij deze kennis.
  - B een samenvatting van deze kennis.
  - C een toepassing van deze kennis.
- 1p 12 Wat vindt de Efteling ervan dat haar muziek wordt gebruikt om mensen weg te jagen?
- De Efteling
- A heeft hier niet echt een mening over.
  - B is er een beetje trots op.
  - C vindt het een belediging.
  - D ziet er de lol wel van in.

Tekst 3 Kröller-Müller Museum

- 1p 13 In de advertentie staat: “Jouw tekening als toegangskaartje”.
Welke tekening is hier bedoeld?
A de advertentie die je afgebeeld ziet
B de QR-code die je hebt ingekleurd
C een illustratie die je ooit gemaakt hebt
D jouw favoriete afbeelding in het museum
- 1p 14 Wat is het doel van de advertentie?
A mensen informeren over hoe de tentoonstelling Mooi oud eruitziet
B mensen informeren over hoe je kunstenaar kunt worden
C mensen overhalen om geld te geven aan het museum
D mensen overhalen om naar het museum te gaan
- 1p 15 Tot welke handelingen roept deze advertentie op?
Kruis in de uitwerkbijlage de **drie** juiste antwoorden aan.
- 1p 16 In de advertentie staat dat je jouw tekening moet vergelijken met de verzameling kunstwerken.
Waar moet je naartoe om jouw tekening te vergelijken?
A naar de site priceless.com
B naar het kantoor van Mastercard
C naar het Kröller-Müller Museum
- 1p 17 Als je op de pagina Kröller-Müller.nl naar het woord Priceless zoekt, kom je bij deze tekst:

Mastercard is de nieuwste partner van het Kröller-Müller Museum

1 juli 2021

Mastercard is de nieuwe partner van Kröller-Müller Museum, Stedelijk Museum Amsterdam, Kunsthal Rotterdam en Museum Het Rembrandthuis. Door het organiseren van fysieke en digitale Priceless Experiences voor kaarthouders zet Mastercard zich als partner van de kunst- en cultuursector in om kunst breed toegankelijk te maken.

Waarom is Mastercard een interessante partner voor het Kröller-Müller Museum?

- A Kröller-Müller en Mastercard kunnen samen een groot publiek bereiken.
- B Mastercard kan in het museum nieuwe klanten gaan werven.
- C Priceless Experience verdient veel aan de verkoop van kaartjes en daar profiteert het museum ook van.

Tekst 4 Lego-astronaut kan ook prima vrouw zijn

- 1p 18 Wat is de aanleiding voor het schrijven van deze tekst?
- A Lego heeft een onderzoek gedaan onder 7000 ouders en kinderen.
  - B Lego heeft eindelijk een vrouwelijke astronaut in het assortiment.
  - C Lego start de campagne 'Ready for Girls'.
  - D Lego wil relevante vaardigheden ontwikkelen bij alle kinderen.
- 1p 19 Lees alinea 2.
Door welke woorden kun je "sprak boekdelen" vervangen, terwijl de betekenis hetzelfde blijft?
- A moest je lezen
  - B was een feit
  - C was overduidelijk
  - D wekte verbazing
- 1p 20 Alinea 2 en 3 gaan over een onderzoek dat Lego heeft gedaan.
→ Kruis in de uitwerkbijlage de **twee** juiste conclusies uit dit onderzoek aan.
- 1p 21 In alinea 3 lees je informatie over ouderwetse clichés.
Hoe staat Lego tegenover deze clichés?
- A Lego ergert zich hieraan.
  - B Lego kan zich hier volledig in vinden.
  - C Lego staat hier onverschillig tegenover.
  - D Lego wil dit veranderen.
- 1p 22 Lego ziet mogelijkheden om een nieuwe markt aan te boren.
Hoe gaat Lego dat doen?
- A door alleen nog maar genderneutraal speelgoed te verkopen
  - B door de markt te veroveren met jongensspeelgoed
  - C door meer verkooppunten te realiseren
  - D door stereotypen te doorbreken
- 1p 23 In alinea 6 zegt Charlotte Pouwels: "Het was mooi om te zien hoe alle vrouwen doorgingen, terwijl er van de tweehonderd mannen maar tachtig overbleven." Deze zin bevat een:
- A feit en een argument
  - B mening en een argument
  - C mening en een feit
  - D mening, een feit en een argument

- 1p 24 Welke conclusie kun je trekken uit het slot van de tekst?
- A Andere speelgoedbedrijven zien Lego als voorbeeld.
  - B De vaardigheden die je met lego opdoet zijn vooral relevant voor jongens.
  - C Lego wil zich minder richten op jongens en meer op meisjes.
  - D Veel jongens vinden het nog lastig om met meisjesspeelgoed te spelen.

- 1p 25 Wat weet je zeker over Charlotte Pouwels?
Kruis in de uitwerkbijlage de **drie** juiste antwoorden aan.

Lees eerst de volgende tekst, voordat je vraag 26 beantwoordt.

LEGO Friends is lego voor meisjes. Dit is gemaakt in 2009 en is verkrijgbaar in Nederland sinds 2012. Lego lanceerde de nieuwe meisjesreeks in 2012 bij ons in Nederland. De reeks gaat over vijf normale meisjes met allemaal verschillende interesses. Zoals Olivia, die graag bij haar huis in de buurt is en houdt van wetenschap.

Zo heb je ook Emma, dat is de fashionista van de friends, ze houdt van zich mooi maken, nieuwe ontwerpen maken, in haar auto rijden en karate beoefenen. Dan heb je Andrea, zij is de zangeres van de groep, ze heeft aanleg voor zingen, dansen, acteren, koken en zwemmen. Ook heb je Mia, de dierenliefhebber van de stad. Ze houdt van dieren verzorgen, goochelen, rondhangen op haar cruiseschip enzovoorts. En tot slot heb je Stephanie, zij doet zowat alles: voetbal, paardrijden, konijnen helpen, in haar auto rondhangen en nog veel meer. Ze leven samen met nog veel andere meisjes in Heartlake City.

- 1p 26 Maakt Lego met Lego Friends ook gebruik van stereotypen?
- A Dat kun je op basis van deze tekst niet zeggen.
  - B Ja, want Lego Friends poppetjes doen vooral meisjesdingen.
  - C Nee, want meisjes spelen door Lego Friends wel met lego.

Tekst 5 Zwerfafvalkoningin Ingrid nog lang niet uitgeraapt

- 1p 27 In alinea 1 staat informatie over Ingrid van Os.
Welke uitspraak is waar?
Ingrid van Os
A eist een grotere container.
B laat haar rommelige interieur zien.
C showt haar verzameling zwerfafval.
D vindt de omgeving rond haar huis een bende.
- 1p 28 Welke informatie over zwerfafval staat volgens de tekst in de app Litterati?
Kruis in de uitwerkbijlage de **twee** juiste antwoorden aan.
- 1p 29 Wie moeten er door de zwerfafvalapp Litterati vooral in actie komen?
A consumenten
B gemeenten
C producenten
D zappers
- 1p 30 Op welke vraag krijg je vooral antwoord in alinea 3?
A Hoe brengt de mens de natuur schade toe?
B Hoe ruimt de gemeente het afval in de natuur op?
C Waarom eten vogels plastic?
D Waarom gooien mensen afval in de natuur?
- 1p 31 In alinea 3 staat: "Zeker vogels zijn dol op dat gekleurde materiaal."
Welk antwoord heeft dezelfde betekenis als het woord 'zeker'?
A absoluut
B beslist
C vooral
D waarschijnlijk
- 1p 32 Wat doet de schrijver vooral in de laatste alinea?
De schrijver
A adviseert om geen zwerfafval te laten rondslingeren.
B haalt de lezer over om ook afval op te rapen.
C informeert over de motivatie van Ingrid van Os.
D waarschuwt over het steeds groter wordende afvalprobleem.
- 1p 33 Wat is de hoofdgedachte van de tekst?
Ingrid van Os
A heeft de steun van de gemeente Papendrecht en de organisatie GoClean.
B heeft een nieuwe hobby gevonden door zwerfafval in te zamelen.
C maakt duidelijk dat het zwerfafval een groot probleem is.
D wil het zwerfafvalprobleem laten aanpakken door verantwoordelijken.

Lees eerst de volgende tekst voordat je vraag 34 en 35 beantwoordt.

Doe een eenmalige actie

Kan jouw straat, het park of het strand wel een opschoonbeurt gebruiken? Steek je handen dan eens lekker uit de mouwen. Alleen, of met je vrienden of burens. Voor je het weet heb je de smaak te pakken en is je eigen opschoonactie klaar.

Maak je actie aan

- 1p **34** Jari heeft de tekst 'Doe een eenmalige actie' gelezen en besluit dat hij over een maand zijn straat schoon gaat maken. Hij maakt zijn actie aan. Welke conclusie is juist?
- A Jari gaat iedere maand zwerfafval opruimen.
  - B Jari heeft met zijn actie net zoveel invloed op de natuur als Ingrid van Os.
  - C Jari neemt zijn verantwoordelijkheid voor de natuur.
- 1p **35** Welke uitdrukking of welk spreekwoord past het best bij de tekst 'Doe een eenmalige actie'?
- A Alle beetjes helpen.
  - B De beste stuurlui staan aan wal.
  - C Na regen komt zonneschijn.
  - D Water naar de zee dragen.

Situatiebeschrijving

Je hebt onlangs het artikel over afvalraapster Ingrid van Os gelezen en de inhoud van dit artikel bleef in je hoofd hangen. Je kan niet geloven dat er daadwerkelijk zoveel zwerfafval door mensen achtergelaten wordt.

Tijdens je wekelijkse rondje hardlopen merk je echter dat ook in jouw omgeving genoeg zwerfafval te vinden is. De keer daarop neem je een afvalzak en een grijper mee. Het hardlopen wordt wandelen, want er ligt zoveel om op te rapen! Je hebt ook echt de meest wonderlijke stukken afval gevonden. Je kunt je gebruikelijke rondje zelfs niet eens afmaken aangezien je afvalzak halverwege al vol zit.

Je trekt de conclusie dat dit echt niet normaal is en dat er iets aan het zwerfafvalprobleem in jouw buurt gedaan moet worden. Je besluit een artikel te schrijven voor jouw blog over de hoeveelheid zwerfafval in jouw buurt. Je koppelt er een oproep aan om met elkaar tijdens de jaarlijkse buurtactie een dagdeel afval op te gaan rapen. Je probeert zoveel mogelijk mensen uit jouw omgeving enthousiast te krijgen voor jouw actie. Je vraagt ook aan de lezers om je artikel zoveel mogelijk te delen via sociale media om nog meer mensen te kunnen bereiken.

13p **36 Opdracht**

Schrijf het artikel voor je blog. Gebruik daarvoor de gegevens uit de situatiebeschrijving en eventueel de tekst “Zwerfafvalkoningin Ingrid nog lang niet uitgeraapt”. Gegevens die niet in de opdracht staan, moet je zelf bedenken.

Besteed in jouw artikel aandacht aan de volgende punten:

- Stel jezelf voor.
- Vermeld de aanleiding om je artikel te schrijven.
- Beschrijf je ervaring met het opruimen van het afval tijdens je wekelijkse hardlooprondje.
- Noem een opmerkelijk soort afval dat je tegenkwam.
- Vertel waarom je in actie wilt komen.
- Vertel wat je actie inhoudt.
- Noem een datum in juni van dit jaar voor de opruimactie.
- Roep mensen op om mee te doen om zwerfafval te verzamelen tijdens de jaarlijkse buurtactie.
- Roep op om dit artikel te delen via sociale media.
- Bedank iedereen voor het delen van dit artikel.
- Sluit je artikel af met een oproep dat je hoopt dat je opruimactie een enorm succes wordt.

Maak er een samenhangend geheel van en zet er een passende titel boven. Vergeet niet om onder het artikel je voor- en achternaam te vermelden.

Let op: Zorg dat je artikel uit minimaal 100 woorden bestaat. Bij minder dan 100 woorden krijg je geen punten voor taalgebruik.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.